

Miroljub Todorović

IZ PISMA

Odazivam se Vašem pozivu i šaljem svoj prilog za jubilarni broj "Polja" u vidu, kako ste u pismu naglasili, "slobodnog sastava". Što se tiče teksta "Polja i vreme" imam "priču" ali mi se učinilo da je ta "priča" isuviše subjektivna (lična) i da se možda ne bi uklopila u ono što ste tražili. Zato sam od te "priče" odustao, ali ću Vam je u ovom pismu ukratko izložiti.

"Polja" su svojevremeno, u bivšoj velikoj Jugoslaviji, bila jedan od najotvorenijih časopisa i što je, možda, još značajnije predstavljala su pravi i veoma uticajni poligon za afirmaciju mnogih mladih stvaralaca sa čitavog južnoslovenskog prostora.

Godine 1958, bio sam još učenik gimnazije "Stevan Sremac" u Nišu. Pored zavičajnih "Gledišta" (niški časopis za književnost koji je prethodio novoj "Gradini") i Narodnih novina, objavio sam svoje prve pesme u sarajevskom "Životu" i zagrebačkom "Poletu", ako se ne uzmu u obzir nešto ranije štampani dečjački radovi u beogradskom "Pioniru" (1953) i "Zmaju" (1955). No, pravi literarni start trebalo je da usledi u tada već znatno uticajnijim "Poljima". Poslao sam redakciji pesme. Odgovorila mi je Florika Štefan, glavni urednik, i u veomom ljubaznom pismu obavestila da su mi pesme primljene i da će biti objavljene u jednom od narednih brojeva časopisa. Radosti nije bilo kraja. Na žalost, iste godine uredništvo se promenilo i umesto Florike Štefan "Polja" je preuzeo Dejan Poznanović. Pesme nisu objavljene. Kasnije, krajem šezdesetih godina upoznao sam se i sprijateljio sa Dejanom; nikad ga, međutim, nisam upitao šta se dogodilo sa tim mojim mladalačkim pesmama.

U "Poljima" sam se pojavio 1966. godine, kada mi je, uz jedan kritički osvrt, štampan poveći odlomak iz poeme "Putovanje u Zvezdaliju". No, za mene i pokret koji sam stvorio, mnogo je važnija godina 1968. U broju 117-118 (glavni urednik je bio Petar Milosavljević), objavio sam tekst "Poezija – nauka" (Manifest pesničke nauke) sa poetskim i vizuelnim priložima. To je bio prvi manifest signalizma, tako da se može slobodno reći da je signalizam kao stvaralački pokret krenuo u "Poljima". Dalja saradnja u Vašem časopisu nastavila se uobičajenim tokom: pesme, vizuelna poezija, jedan kritički blok posvećen signalizmu, itd.

"Polja" su otvorila put u literaturu mnogim tada mladim stvaraocima širom Jugoslavije, pa i meni. Na tom sam im, čestitajući časopisu jubilej pedeset godina postojanja, više nego zahvalan.

Beograd, 10. 7. 2005.

SMRZLA SU MI SE JAJA

(šatro priče)

PARTIJSKI SOKOLAC

Ortak mi je uapsio brigu. Boli ga muštikla. Papak mu je novopečeni budžovan. Jedan od ovih demokratskih drkoša. Partijski sokolac. Državni drmadžija. Faca stalno na telki, gotivna mečka, bilderi ga štekaju.

Do pre neki dan nisu imali leba da jedu. Umakali su ciglu u paniju, a sad lova do krova.

Otkud im bre, tolike vaške? Šoder nije tek tako šljunuo s neba. Kako li se samo brzo nafatiraše i omastiše pljucu i fanfulju majku im geliptersku?

LIFT

Gajba mi je na desetom spratu. Stalne valjuge sa liftom. Naši ljudi puni su pizdarija. Ne brenuju nikoga. Ne šteluju ništa. Sve što taknu razboškaju. Lift nam svaki čas rikne. Što je još kvarnije kad si u frci niko se ne lomi da te izvadi.

Pre neki dan furao sam u ceju. Skontano vreme. Važna spojka. Ugiljam u lift. Samo što se odvojio – uštopa.

Cepam u vrata. Niko me ne šljivi. Jedan, čak, prozujna hodnikom i ždrakajući kako kukavelišem za pomoć ispljunu: "Nisam sa ovog sprata" – i odmagli.

Budi bog s nama!

Jedva sam se nekako istrkeljao iz tog sranja.

SMRZLA SU MI SE JAJA

Štucnula me je u ranu zoru. Samo što sam ubio sovu
posle gala cepaže.

– Moraš da ispariš, rekla je, muž će uskoro da mi
dofura sa noćne šljake.

Straobalno mi se knjavalo. Konjosan i trošan počeo sam
da se dupetam. Šupirao sam i nju i muža u majčinu.

Padala je u defekt. Požurivala me.

Nabacio sam na brzaka gaćeronce, pantiške, košos i
džoku. Gondole nigde nisam mogao da uždrakam. Bile su
frnjute negde ispod zembilja. Na kraju sam ih apnuo,
nabacio na papke i otperjao iz kokošinjca.

Napolju je bila žilet zora. Super silver. Pingvini su
padali u nesvest. Slabo kožiran, bez zimnjaka, smrzla su mi
se jaja. Nisam znao gde da giljam pešaka.

Basovi nisu šljakali. Begiš je još debelo knjavao.

NAPALJENKO

Sutra klackam na koridu. Bubala sam gotivno. Čini mi
se da sijam znanje, ali, ipak, grickam pihitje.

Profander je celog semestra bacaó farove na mene.
Užagre mu se zrakalice kad se bez veze sudarimo na faksu. Po
faci mu se vidi šta hoće. Šnjajd mu viri iz cvikala.

Ne žikam šta da mutim, kako da eskiviram napaljenka?
Taj ćalov sa magazom ko škembava treba može da me ožući na
ispitu, a onda da me ucenjuje, da traži crnu ljubičicu.

KROMPIRI NA LABUSIMA

Mnogo tabanam. Šipčim pešaka po ceo dan. Nemam lovu za bas. Često opaljujem keš, ali se kartogrisci i šinteri namnožili ko stenice. Malo malo pa:

– Karte na sunce!

U poslednje vreme zuje spareni s murkanima. Ne smem da gusarim da me ponovo ne ćorkiraju.

Od tabananja iskočili mi krompiri na labusima. Sevaju. Jedva cimam papcima. Kalirali mi čvorovi. Okilavile hodulje. Ne žikam dokle ću ovako.

JAKA FIRMA

Nadrkan je to tip. Džekira se gde stigne, Nikog ne šiša. Nikog ne zarezuje. Stalno u frci. Kobajagi poslovnjak. Nakokeren ko daska. Konta da je tata mata, a ovamo tuturutu frajer. Jaka firma.

Travoše se umereno. Gaji famoznu ribu. Kao drmba neki faks ali tamo nije često viđen.

Boli ga blajbinger za lovu. Svira debelu žicu. Natekla mu kebara. Bunari mu puni zeleniša. Pomalo valja jegulju al onako usput. Ziheriše da mu ga murkani ne ukebaju.

NEŠTO JE PUKLO U MENI

Nakurčenko je izgijao ispred nas. Pravio je situaciju. Upicanjen. Nadrkan. Kontao je da je gazda, da može s nama što mu se čefne.

Nešto je baljezgao sav zapenušen. Vatrirao se. Vrteo pecaljka. Kenjao gurabije.

Grozomorno mi je zujao na živce. Nisam mogao više da gutam.

– Začepi njokalicu!!! dreknuo sam.

Ošacovao me je zblanuto i nastavio.

Nešto je puklo u meni. Prifurao sam mu se brzovozno i zakucacao mu pesnicu u menzu.

Riknuo je ko njokac i popio patos.

TELKA I KNJAVANJE

Pitaš me kad furnem na knjavanje? Ček malo da izlistam knjigu.

Sa prikolicom dobijem išjas trepavica ždrakajući telku do ponoći. Raskužnjavaš: govorancije i druge buve, filmčuge, serije. Cajka ne propušta španske limunade. Kibnem i ja po koju da ukokam vreme. I na šare odvojim oko, al ih ne gustiram. Knjige ne trkeljšem. Što da kvarim farove.

Kad sve to prozujim prućim se u šlofinjak. U večna lovišta ne idem odmah. Ceo dan mi se u čonti pretumbava. Kvrnculi mi živci.